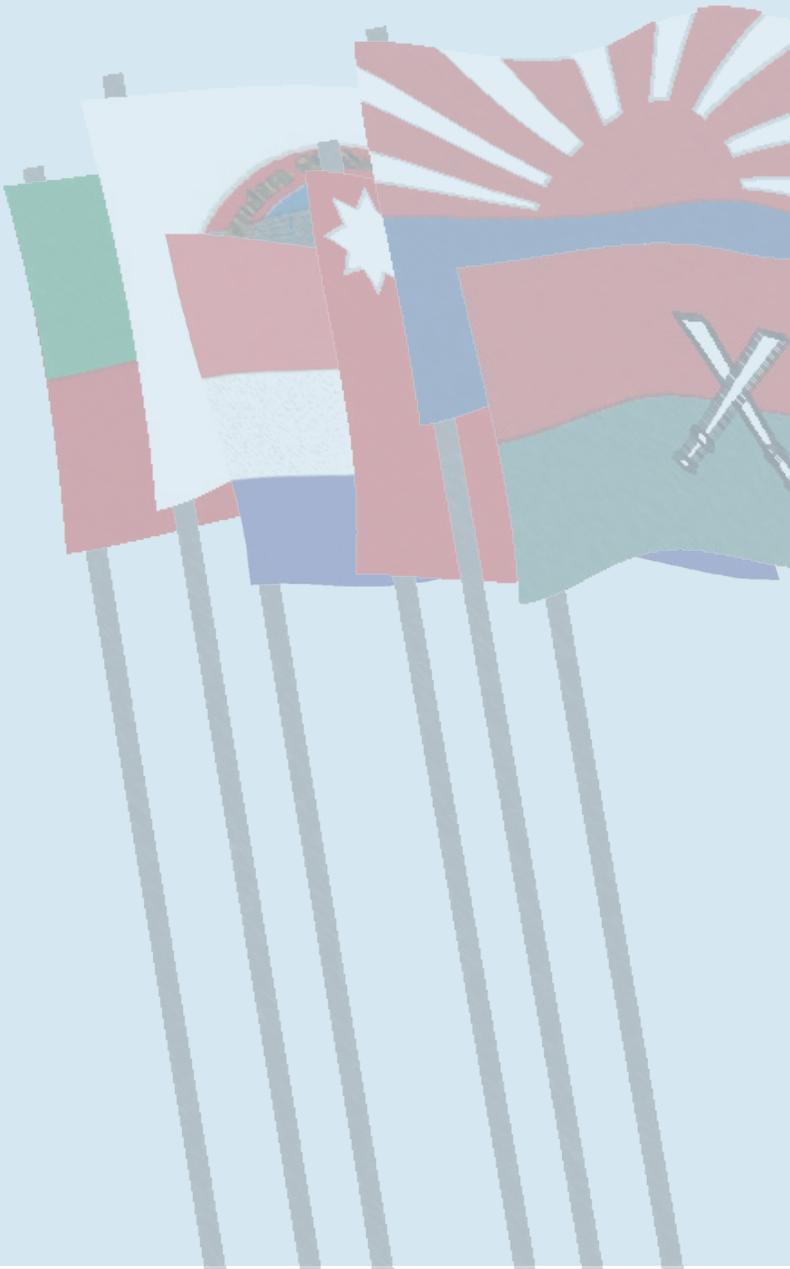

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် ထူထောင်ရေး စိတ်ကူးနှင့် လက်တွေ့

ပြုစုရေးသားသူ - ရှိုင်းကိုကိုလွင်

စစ်အာဏာသိမ်းမှုဖြစ်ပြီး နောက်ပိုင်း တပ်မတော်က ဆန္ဒပြသူတွေအပေါ် အကြမ်းဖက်နှိပ်စက်ဖြိုခွင်းမှုတွေ ဆက်တိုက်ပြုလုပ်လာတဲ့အခါမှာ ပြည်မနေ ပြည်သူတွေရဲ့ အမြင်ထဲကို သိသာစွာဝင်ရောက်လာတဲ့ အမြင်တချို့ ရှိပါတယ်။ ဒီအမြင်တွေကတော့ -

- (၁) တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တွေဟာ စစ်အစိုးရနဲ့ အရပ်သားအစိုးရအဆက်ဆက် ပုံဖော်ခဲ့သလို သောင်းကျန်းသူတွေမဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်ပြည်နယ်နှင့် လူမျိုးအခွင့်အရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေသူတွေ၊ ပြည်သူ့ဘက် တော်သားတွေအဖြစ်မြင်လာတာ။
- (၂) စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်က ဖက်ဆစ်စစ်တပ်ကို တော်လှန်ဖို့ ကိုယ်တိုင်စစ်ပညာတွေ သင်ယူပြီး တော်လှန်မှုဖြစ်တော့မယ်၊ ကိုယ်တိုင်ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေထောင်ပြီး အရပ်သားအစိုးရကို ပြန်တင်မြှောက်နိုင်အောင်၊ ဒီမိုကရေစီရအောင် တော်လှန်ကြရမယ်လို့ မြင်လာတာ။
- (၃) တပ်မတော်တွင်းက CDM လုပ်လာတဲ့ စစ်သားတွေ အနေနဲ့လည်း တာဝန်ခံရမယ့် စစ်တပ်သာရှိရင် ခိုလှုံအမှု ထမ်းဖို့အဆင့်ပဲလို့ ပြောလာခဲ့ပါတယ်။ ဒီပြောဆိုမှုအပေါ် ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် တည်ထောင်တဲ့ ဘက်ကို ပါဝင်ပါလို့ ပြည်သူလူထုအကြားမှာလည်း ပြောဆိုတိုက်တွန်းမှုတွေ ရှိနေခဲ့ပါတယ်။

ဒါတွေအားလုံးဟာ စိတ်ကူးယဉ်တာပဲလို့ ကနဦးကပြောဆိုနေကြပေမဲ့ လက်တွေ့အခြေအနေကို သက် ရောက်မှုရှိလာပြီလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေက မိမိတို့ရဲ့ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်တွေမှာ နယ်မြေပြန်လည်ရယူရေးတွေ လုပ်ဆောင်တာ၊ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ သစ်တွေ ထပ်မံဖွဲ့စည်းခုံနေကြတာတွေ တွေ့မြင်လာရတာဟာ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ အရေး တော်ပုံ ကြီးအတွက် တိုက်နေတာလို့ ပြောရမလို ဖြစ်လာတဲ့အချက် ဖြစ်ပါတယ်။

လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ (EAOs) တွေဟာ တခြား နိုင်ငံဖြစ်စဉ်တွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ရင် အဖွဲ့အရေအတွက်အရ များပြားလွန်းပြီး လူမျိုးတစ်မျိုးထဲမှာပင်တစ်ဖွဲ့ ထက်ပိုရှိနေပါတယ်။ (ဥပမာ - ကရင်၊ ရှမ်း) အစရှိတဲ့ တပ်ဖွဲ့တွေဟာ ကိုယ့်လူမျိုးအချင်းချင်းကြားမှာပင် ညှိနှိုင်းဖို့ခက်နေပြီး၊ စုစည်းဖို့ဆို ပိုတောင်ဝေးပါသေးတယ်။

ဒါ့အပြင် အကျိုးမျှော်မှန်းမှုတို့ဟာလည်း မတူညီပါဘူး။ တစ်ချို့အဖွဲ့တွေဟာ စစ်မှန်တဲ့ ဖက်ဒရယ် (သို့) ကိုယ်ပိုင် ပြဌာန်းခွင့်အတွက်ဖြစ်ပြီး၊ တစ်ချို့တွေရဲ့ ရပ်တည်မှုကတော့ မေးခွန်းထုတ်စရာ ဖြစ်နေ သေးပါတယ်။ တူညီတဲ့ လူမျိုးစုအတွင်းက EAOs ကြားမှာဘဲ ဒါတွေကို ဆွဲညှိဖို့ ဖြစ်နိုင်မလားဆိုပီး မေးခွန်းထုတ်မယ်ဆိုရင် - “မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ စိတ်ကူးယဉ်နေတာ” လို့သာ ပြန်လည်ဖြေဆိုကြမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်ဟာလည်း EAOs တွေ ကြားထဲမှာ အမှန်တကယ်ရှိနေတဲ့ စိန်ခေါ်မှုဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ဖက်ကနေကြည့်ရင်လည်း လက်ရှိစစ်ကောင်စီရဲ့ လူ့အင်အား၊ စစ်လက်နက်၊ ထောက်ပံ့အင်အားနဲ့ ယှဉ်ရင် အဆများစွာကွာနေတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် စစ်ကောင်စီထောက်ခံသူတွေ ပြောဆို နေတာကိုရှုမြင် ကြည့်ရင်လည်း တပ်မတော်ဟာ နှစ် ၇၀ ကျော် တည်ဆောက်လာပြီး၊ အင်အားတောင့် တင်းတယ်၊ ပွဲတိုင်းနိုင်ဖူးလို့ အခုလည်းရှုံးစရာမရှိလို့ တပ်မတော်ကို အံတုခြင်းဟာစိတ်ကူးယဉ်တာလို့ ပြောဆိုတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်ဟာလည်း တပ်မတော်ရဲ့ ခေတ်အဆက်ဆက်မှာ သူထိန်းထားနိုင်ခဲ့ တဲ့ ပိုနေမြဲကျားနေမြဲ ပုံရိပ်တစ်ခုလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် ထူထောင်ရေးအတွက် ပေးထားချက်များ

အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ (NUG) မပေါ်လာခင်ကတည်းကပင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ကိုယ်စားပြု ကော်မတီ (CRPH) ကော်မတီဝင်တွေက လက်ရှိစစ်ကောင်စီရဲ့ တပ်တွင်းအရာရှိတွေကို CDM လုပ်ဖို့၊ တိုင်ရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး နယ်မြေတွေ အတူတကွပြန်လည် သိမ်းယူမယ်လို့ မကြာခဏ ပြောခဲ့ဖူးပါတယ်။ လက်ရှိ NUG အစိုးရဖွဲ့ပြီးချိန်မှာလည်း ပြည်သူ့ကာကွယ် ရေးတပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းပြီးကြောင်း ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ ၆ ရက်နေ့က ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် PDF ဟာ ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ရဲ့ အမြဲတေ ဖြစ်တယ်လို့လဲ ထုတ်ပြန်ချက်မှာ ထည့်သွင်းဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။

တစ်ဖက်မှာလည်း EAOs တွေက အမှန်တကယ်ဘဲ ဖက်ဒရယ်မဟာမိတ်တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေအနေနဲ့ တိုက်နေတာလား။ ဒါမှမဟုတ် ဒီလိုဖြစ်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ တိုက်နေတာလားဆိုတော့ ယခုအထိ အဖြေ တိတိကျကျ မပေးနိုင်သေးပါဘူး။ ဥပမာ KNU ရဲ့ တပ်မဟာ ၁ နဲ့ စစ်ကောင်စီတပ်တိုက်နေတာတွေ ဟာ ဒေသခံဆန္ဒပြသူတွေကို ကာကွယ် ရာကနေ တိုက်ပွဲပြန်ဖြစ်နေတာဖြစ်သလို တပ်မဟာ ၅ နဲ့ တိုက်ပွဲတွေဟာလည်း နဂိုတပ်မဟာ ၅ ရဲ့ နယ်မြေထဲမှာ NCA ကို ချိုးဖောက်ပြီး နယ်မြေစိုးမိုးရေး အကြံနဲ့ တပ်စွဲထားတဲ့ စစ်ကောင်စီတပ်တွေကို ဆုတ်ခွာသွားဖို့ လုပ်ဆောင်နေတာလို့သာ ဖွင့်ဟ ပြောဆိုနေသေးတာဖြစ်ပါတယ်။

KIA အနေနဲ့လည်း ယခင်ဆုံးရှုံးထားတဲ့နယ်မြေတွေကို ပြန်လည်သိမ်းယူနေတာဟာ နယ်မြေ ၁၀ ခု

အထိ ပြန်လည်သိမ်းပိုက်လို့ရလာခဲ့ပြီး၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်ကနေ ဂျူလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့အတွင်းမှာပင် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုပေါင်း ၂၇၇ ကြိမ်ရှိလာခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာလည်း ယခင်က ကချင်ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး နီးပါးကို ထိန်းချုပ်ခဲ့ဖူးတဲ့ KIA အဖွဲ့ ကိုယ့်နယ်မြေဒေသ ပြန်လည်စိုးမိုးရေးလုပ်ဆောင်နေတာလို့သာ ပြောရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် ပေါ်ပေါက်ရေးလှုပ်ရှားမှုလို့ ပြောဆိုနေတာ တရားဝင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလာတာ မရှိသေးပါဘူး။ သို့သော်လည်း ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စု ပေါ်ပေါက်ရေးကိုတော့ KIA အနေနှင့် အမြဲရပ်တည်ကြောင်းကို စိတ်အားထက်သန်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုတာကို တွေ့ရပါတယ်။

ဒီအခြေအနေမှာ NUG အနေနဲ့ EAOs တွေရဲ့ နယ်မြေပြန်လည်သိမ်းယူမှုတွေအပေါ်မှာ အမှတ်မထင် နိုင်ငံရေး ရှယ်ယာဝင်စပ်တာလေးတွေလည်း တွေ့ရတတ်ပါတယ်။ EAOs တွေဟာ ဖိနှိပ်ခံပြည်သူတွေနဲ့ အတူရပ်တည်တာ ဖြစ်ပေမယ့်၊ NUG ရဲ့ သြဇာခံတပ်တွေ မဟုတ်သလို၊ မဟာမိတ်တပ်တွေလို့လည်း တရားဝင်ကြေငြာလုပ်ဆောင် နေတာလည်း မရှိသေးပါဘူး။ ဒီလိုမျိုး မဟာမိတ်အဖြစ် လက်တွဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့မယ်ဆိုလည်း တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ဆိုတာ နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက် တွေ မရှင်းလင်းသရွေ့ မပီပြင်နိုင်သေးဘူးလို့ ဆိုရမှာပါ။

ဒီတော့ လက်ရှိ NUG ရဲ့ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးအနေနဲ့ စစ်တိုက်မှာလား လုံးလုံးလျားလျား လက်နက်ကိုင် လမ်းစဉ် နောက်ကိုလိုက်မှာလားဆိုတာကို ယတိပြတ်မပြောသေးပေမဲ့၊ အကြမ်းဖက်ပုန်ကန်မှုကို ရပ်တန့်ဖို့ဆိုတဲ့ သဘောထားကို ပြောထားတာရှိပါတယ်။ ဒါတွေကိုထောက်ရှုရင် ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် တကယ်ဖြစ်နိုင်တယ် မဖြစ် နိုင်ဘူးဆိုတာထက်၊ အားလုံးဟာဦးတည်ချက်အတူတူနှင့် အာဏာရှင်ကို ဆန့်ကျင်တော့မယ်လို့ ကောက်ချက်ချရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဩဂုတ် ၁၂ ရက်မှာလည်း KNU ဥက္ကဋ္ဌအနေနှင့်လည်း နိုင်ငံရေးတွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးမှုတွေကို မျှော်လင့်ချက် တွေ ထားလို့မရနိုင်ဘူးလို့ ဖွင့်ဟပြောဆိုလာခဲ့ပါတယ်။ အခြားအင်အားကောင်းတဲ့ တော်လှန်ရေး အဖွဲ့ တစ်ခုဖြစ်တဲ့ KIA အနေနှင့်လည်း လက်ရှိအချိန်မှာ - အပြင် ၂၀ ရက်နေ့ ဩဂုတ်လ ၂၀၂၁ ရက်နေ့မှာ NUG ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး အနေနှင့်လည်း စစ်ဆင်ရေးတွေအတွက် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တွေ က ဦးဆောင်သွားမယ်လို့ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် စစ်အာဏာရှင်ကို ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးရေး ထက် အတူတကွ တိုက်ကြမယ်ဆိုတဲ့ သဘောထားကိုတော့ တွေ့မြင်လာရတယ်ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ဖက်ဒရယ် တပ်မတော်တစ်ခု လိုအပ်၊ မလိုအပ်

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်တစ်ခုကို လိုအပ်နေတာဟာကြာခဲ့ပါပြီ။ လက်ရှိ ဗမာ့တပ်မတော်ဟာ ၁၉၄၅ ခုနှစ် ကနီ သဘောတူစာချုပ်အရ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းချိန်မှာ လူမျိုးစုံတပ်မတော်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလူမျိုးစုံ တပ်မတော် ဟာ ယခင် ဗြိတိသျှ-ဘာမား တပ်ဖွဲ့မှ ပရော်ဖက်ရှင်နယ်စစ်သားတွေနဲ့ မျိုးချစ်ဗမာ့တပ်မတော်အပါအဝင် တိုင်းရင်းသား တပ်ရင်းတွေနဲ့ဖွဲ့စည်းတာဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်တဲ့ Burma Independence Army (BIA) ဗမာ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် ကတော့ ပရော်ဖက်ရှင်နယ် စစ်သား တွေရဲ့ စစ်တပ်မဟုတ်ဘူးလို့ဆိုရပါမယ်။ ဗမာစစ်သားတွေဟာ မျိုးချစ် စစ်သားတွေဖြစ်လို့ ကျန် ဗြိတိသျှ- ဘာမား တပ်ဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့တဲ့ တိုင်းရင်းသားတပ်တွေလိုမျိုး ကြေးစားကျွန်ခံတပ် တွေ မဟုတ်ဘူးလို့ လူထု ကို မှိုင်းတိုက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၆၂ နောက်ပိုင်း ဗမာတစ်လူမျိုးပဲ ဝါးမြိုသွားတဲ့ လူမျိုး တစ်မျိုးတည်း တပ်မတော်၊ နိုင်ငံရေးပါဝင် ပက်သက်တဲ့ တပ်မတော်၊ ယနေ့တိုင် ပရော်ဖက်ရှင်နယ်ဆန်ဘဲ ပြည်သူလူထုကိုဖိနှိပ်တဲ့ တပ်မတော်

ဖြစ်လာပါတယ်။ ကုန်ကုန်ပြောရရင် အခုဖက်ဒရယ်တပ်မတော် လိုအပ်တယ်လို့ ပြောနေသူကြားထဲ မှာတောင် ပထမဦးဆုံး ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် ဘာလူမျိုးလဲ မသိသလို၊ လွှပ်လပ်ရေးခေတ်က တပ်မတော်မှာ တိုင်းရင်းသား တပ်ရင်း ဘယ်လောက်ရှိတယ်တောင် မသိကြတဲ့ အထိပါပဲ။ ဒီသမိုင်း ပြန်ကောက်ရတာဟာ အတိတ်မှာ ကျဆုံးသင်ခန်းစာ တစ်ရပ်ရှိခဲ့ပြီး၊ ဒါတွေကို အနာဂါတ်မှာ ကွေကွင်း နိုင်အောင်ဖြစ်ပါတယ်။

ပြည်ထောင်စုရယ်လို့ဖြစ်လာရင် ပြည်နယ်တွေရှိမယ်။ ပြည်နယ်တွေမှာ လူမျိုးကွဲတွေရှိရင် မတူကွဲပြား တဲ့ ယဉ်ကျေးမှုတွေရှိမယ်။ ဒီတော့ ပြည်နယ်စုံလူမျိုးစုံကနေ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းတဲ့ တပ်မတော်တစ်ခု။ ကိုယ့်ရပ်ရွာ အသိုက်အမြိုကနေ ပြည်ထောင်စုကြီးတစ်ခုအထိ အဆင့်ဆင့်သော လုံခြုံရေးတွေ လိုအပ် ပါတယ်။ သို့သော် ဒီလိုအပ်ချက်ကို ဗမာလူထုအများစုက နားမလည်ခဲ့ဘူး ပြောရပါမယ်။ ရခိုင်ပြည်မှာ ရခိုင်လူထုတွေ မလုံခြုံတော့လို့ ရခိုင်တပ်တော်ပေါ်လာတယ်။ ကျန်ပြည်နယ်တွေမှာလည်း အလားတူ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြီးခဲ့တဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေး ဖြစ်စဉ်တစ်လျှောက်မှာ လုံခြုံရေးကဏ္ဍ ခေါင်းစဉ်ရောက်လာရင် လက်ရှိစစ် ကောင်စီတပ်က လုံးဝအထိမခံပါဘူး။ EAOs တွေကို လက်နက်ဖြုတ်သိမ်းဖို့သာ ပြောပါတယ်။ အကယ်စင်စစ် တပ်မတော် ကိုယ်၌က ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်သင့်တယ်ဆိုတာကို စစ်ဘက်ရေးရာ လေ့လာသူတွေ နှုတ်ဆိုတတ်နေခဲ့ပါတယ်။ တပ်တွင်းအကျင့်ပျက်မှုနဲ့ စာရွက်ပေါ် မတင်တဲ့ လုပ်ထုံးဆို တဲ့ Code Red တွေ အပြည့်နဲ့ တပ်မတော်ကြီးကို ကြောက်လှန့်နေခဲ့ကြပါတယ်။

သို့သော် တပ်မတော်ကို modernize လုပ်ဖို့လိုအပ်တယ်၊ ပြန်လည်ပြုပြင် ဖွဲ့စည်းရမယ်လို့ ပြောမထွက်ခဲ့ကြပါဘူး။ ဒီကာလအတွင်းမှာဘဲ ညီညွတ်သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖက်ဒရယ် ကောင်စီ (United Nationalities Federal Council - UNFC) မှာ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ တောင်ပံတစ်ခု အနေနဲ့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတပ်မတော် (Federal Union Army - FUA) ဆိုပြီး လှုပ်ရှားမှုစခဲ့တာ ကို ပျက်ရယ်ပြုခဲ့ကြတာကိုလည်း တွေ့မြင်ခဲ့ကြရပါတယ်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် အာဏာသိမ်းပြီးစဉ်ကတည်း ပြည်သူတွေ တည်ဆောက်နေတဲ့ ပြည်ထောင်စုကြီးနဲ့ ပြည်ထောင်စု တပ်မတော် မရှိတာကြာပါပြီ။ စစ်အာဏာရှင်တွေရဲ့ လူမျိုးရေးမှိုင်း၊ စစ်ဝါဒမှိုင်းချနင်း စားနေတဲ့ ပရောဖက်ရှင်နယ် အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ကြီး တစ်ခုပဲရှိပါတော့တယ်။ ဒီတော့ပြန်ကောက်ရရင် ဖက်ဒရယ် တပ်မတော်လိုအပ်လားဆိုရင် လိုအပ်ပါတယ်။ ပြည်ထောင်စုသားအားလုံးကို ကာကွယ်ဖို့ လိုအပ်တယ်။ သို့ပေမယ့် ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်ကို ပြန်လိုချင်ရင်တော့ ပြည်ထောင်စုကြီးကို အရင် တည်ဆောက်နိုင်ဖို့ သေချာအောင်လုပ်ရမှာဖြစ်ပါတယ်။

ယခုအချိန်မှာတော့ ပြည်မနေ ပြည်သူတွေအနေနဲ့လည်း စစ်ကောင်စီတပ်တွေဟာ ပြည်သူ့တပ်ဖွဲ့ မဟုတ်၊ ဖက်ဒရယ်စစ်တပ်လည်းမဟုတ်သလို၊ ခေတ်မှီတပ်မတော်လည်း မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သဘော ပေါက်လာပီလို့ ယူဆမိပါတယ်။ တစ်ချိန်က အလှောင်ခံခဲ့ရတဲ့ ဖက်ဒရယ်လှုပ်ရှားမှုနဲ့ ဖက်ဒရယ် တပ်မတော် ထူထောင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေဟာလည်း ဟာသတွေမဟုတ်တော့ပဲ၊ အသက်တမျှ အရေးကြီးတဲ့ လိုအပ်ချက်ဆိုတာနားလည် သဘောပေါက်လာကြပြီလို့ ယူဆပါတယ်။

ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့် ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်လိုချင်ရင် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အရင်စဉ်းစားရမယ်၊ ရှိထားရမယ်လို့ ရှေ့ပိုင်းမှာ ဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။ လက်တွေ့ကျကျ စဉ်းစားကြည့်ပါ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်လာလို့ စစ်တပ်ရှိတာလား၊ စစ်တပ်ရှိလာလို့ နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်တယ် သတ်မှတ်တာလားဆိုတဲ့ ယုတ္တိကို ပြန်စဉ်းစားကြည့်ပါ။ နိုင်ငံတစ်ခုအနေနှင့် ဒီနိုင်ငံ ဒီပြည်သူ ဒီစနစ်၊ ဒီစံတန်ဖိုးတွေကို ကာကွယ်ဖို့ လိုအပ်လို့ စစ်တပ်ဆိုတာ လိုအပ်တာပါ။

ဒီတော့ ပြည်သူတွေလိုလားတဲ့ ပြည်ထောင်စုကဘယ်လိုလဲ၊ ပြည်သူတွေထားတဲ့ စံတန်ဖိုးတွေ စနစ်တွေက ဘာတွေလဲ၊ အသက်ပေးကာကွယ်ပေးရမှာတွေက ဘာတွေလဲ။ ဥပမာ တိတိကျကျပေးရရင် စစ်ကောင်စီတပ်က အမျိုး၊ ဘာသာ၊ သာသနာ၊ စည်းကမ်းပြည့်ဝတဲ့ ဒီမိုကရေစီ စတာတွေကို ကာကွယ်တယ် ဆိုတာမျိုးပေါ့။ EAOs တွေ ကာကွယ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ့်ပြည်နယ်၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်၊ တန်းတူရေး၊ လွှပ်လပ်မှု အစရှိတာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ပြည်မနေ ပြည်သူတွေ မကြာခဏ မလိမ့်တပတ် လုပ်ခံရတဲ့ (ဒီမိုကရေစီ အရင်သွားမှ ဖက်ဒရယ်ကို နောက်မှ သွားမှတို့လို အယူအဆမျိုး) ဖြစ်သလိုပုံစံမျိုးဆိုရင်တော့ အခက်အခဲရှိပါတယ်။ ယင်းအစား တိကျရှင်းလင်းတဲ့ ဒီမိုကရေစီ၊ အမှန်တကယ်မျှတမှုရှိတဲ့ ဖက်ဒရယ်ပုံစံတွေကို အရင်ကိုင်စွဲထားဖို့ လိုပါတယ်။

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ဆိုတာ သူ့ဩဇာခံရမယ့် အစိုးရ၊ နိုင်ငံရေးစနစ်၊ နိုင်ငံရေးတန်ဖိုးတွေ မရှိသေးရင် ဘယ်လိုပဲဖွဲ့စည်းပါစေ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဒါ့အပြင် အဲဒီစနစ်တွေ တန်ဖိုးတွေဟာလည်း ရှိတော့ရှိပါရဲ့၊ လက်တွေ့မှာ မျှတမှုမရှိဘူး၊ အားလုံးအတွက် တန်းတူညီမျှမှု မရှိဘူးဆိုရင် ပျက်ဆီးမှာပါပဲ။ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့တွေဟာလည်း အာမခံချက်မရှိဘဲ ပေါင်းစည်းဖို့ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ နိုင်ငံရေးမှာ တော်လှန်ရေးကနေ တည်ဆောက်ရေးကို ဖော်ဆောင်ပေးနိုင်သလို၊ တော်လှန်ရေးကနေ ပြုလဲရေးကို ပေးနိုင်တဲ့ အာနိသင်လည်း ရှိလို့ပါပဲ။

ဒီတော့ပြန်ကောက်ရရင် ဖက်ဒရယ်ဆိုတာ ညီညွတ်မှု၊ မျှတမှုကို အာမခံရမယ့် စနစ်ဖြစ်ပြီး၊ ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်ဆိုတာဟာ ပြည်ထောင်စုစနစ်ကြီးနဲ့ ပြည်ထောင်စုအတွင်း မှီတင်းနေထိုင်သူအားလုံးကို အကာအကွယ်ပေးရမယ့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းလုံးက တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေ ညီညွတ်ဖို့ဆိုရင် ဦးဆုံးလိုအပ်တာက အားလုံးပေါင်းစည်းနိုင်မယ့် စနစ်တစ်ခုကို အာမခံချက်ပေးနိုင်ဖို့ပါပဲ။ ဒါပြီးရင်တော့ နောက်ထပ် စဉ်းစားရမယ့် အရာအချို့ရှိပေမဲ့ ဒီအရာတွေလောက် ခက်ခဲမယ် မထင်ပါဘူး။

တစ်ခါက Luo Guan Zhong ပြောခဲ့သလိုပဲ “ဒီကမ္ဘာကြီးမှာ ဖြစ်မြဲ အမှန်တရားတစ်ခုကတော့ - ကွဲပြားနေတဲ့ အရာတွေဟာ တချိန်မှာ စုစည်းရမှာ ဖြစ်သလို၊ စုစည်းနေတဲ့ အရာတွေဟာ တချိန်မှာ ကွဲပြားရမယ်” ဆိုတာပါဘဲ။ ဒီတော့ကွဲပြားနေတဲ့ အရာတွေကို ပြန်စုစည်းနိုင်ဖို့ဟာ CRPH တာဝန်လား၊ NUG တာဝန်လား၊ ပြည်သူ့တာဝန်လား၊ EAOs တာဝန်လား၊ ဘယ်သူ့တာဝန်လဲလို့မေးရင် အားလုံးရဲ့ တာဝန်ပါလို့ ခံယူလာမှသာ ပေါင်းစည်းနိုင်မှာပါ။ ဒီတော့ တိုင်းရင်းသား ပြည်သူလူထုတွေ အားလုံးအတူ ကြိုးစားရပါမယ်။ ငါတို့ လူမျိုးအတွက် သူတို့ လူမျိုးတွေက တိုက်ပေးရမယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆတွေ ရှိရင်တော့ ကြံ့ခိုင်ခံ့ခံ့ပစ်ထားဖို့ လိုအပ်ပါလိမ့်မယ်။

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်ချေ

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ထူထောင်ဖို့ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုကြီးရပြီးမှ ဖြစ်နိုင်မှာလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ ဟုတ်ပါတယ်။ လူမှုမီဒီယာတွေမှာ ဖြန့်ဝေပြောဆိုနေကြတဲ့ အဆင့်မီပရောဖက်ရှင်နယ် ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် အဖြစ်တော့ ချက်ချင်းလက်ငင်း မြင်ရစရာမရှိတာတော့ သေချာပါတယ်။ သို့သော် လက်ရှိအချိန်နဲ့ အခြေအနေမှာ ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် တစ်ခု စတင်ထူထောင်ဖို့ စဉ်းစားနိုင်တဲ့ အချိန်ဖြစ်ပါတယ်။

နည်းပညာပိုင်းအရပြောရရင် - ပဋိပက္ခလွန်နိုင်ငံတွေ (သို့) စစ်အာဏာရှင်လွန်နိုင်ငံတွေဟာ ပဋိပက္ခကို နောက်ပြန်လှန်မကျဖို့နဲ့ အာဏာရှင်စနစ်အောက်ကို ပြန်လည်မကျရောက်ဖို့ကို လုံခြုံရေးကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး (Security sector reform - SSR) လုပ်ဆောင်ရစေမြဲဖြစ်ပါတယ်။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှာ လက်ရှိမြန်မာနိုင်ငံလို ဘယ်နိုင်ငံမှ လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ အများအပြား မရှိပါဘူး။ အခြားနိုင်ငံဖြစ်စဉ်တွေမှာထက် ပမာဏများပြားပြီး ကွားခြားတယ်ဆိုတာကို လက်ခံရမှာပါ။

နည်းပညာပိုင်းအရ ပေါင်းစည်းတပ်မတော် (Integrated Army) နှင့် ပဋိပက္ခလွန်ကာလ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးနှင့် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ (Post-conflict reform and Reconstruction Activities) တွေကို လုပ်ဆောင်ဖို့ဆိုတာဟာ တကူးတက အသစ်တီထွင်ရေးဆွဲရမယ့် ကိစ္စမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ ကုလသမဂ္ဂအပါအဝင် အခြားသောနိုင်ငံများရဲ့ ပေါင်းစည်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်အသေးစိတ်တွေ၊ မူဝါဒတွေနဲ့ နည်းနာများစွာရှိပါတယ်။ သို့သော် လက်ရှိအင်အားစုတွေအနေနဲ့တခြားနိုင်ငံတွေနှင့် မတူပဲ ကျော်လွှားရမယ့် ကိစ္စ (၃) ရှိပါတယ်။

1 ပထမတစ်ခုကတော့ - နိုင်ငံတကာမှာ ပဋိပက္ခတွေဖြစ်ကြပြီး အလွန်ကာလမှာတော့ နိုင်ငံတော်အာဏာရယူထားတဲ့ အစုအဖွဲ့ နိုင်ငံတော်စစ်တပ်တွေရဲ့ တည်ရှိပြီးသား အင်စတီကျူးရှင်းတွေထဲကို ပေါင်းစည်းဖို့ ဆောင်ရွက်ရလေ့ ရှိပေမယ့်၊ ဒီနိုင်ငံမှာတော့ တပ်မတော်ဟာ နိုင်ငံပိုင် လူမျိုးကြီးစစ်တပ် (monoethnic army) ဖြစ်ရုံမက၊ အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ဖြစ်ပြီး ကမ္ဘာ့ထိပ်တန်း စစ်ရာဇဝတ်မှု၊ လူသားမျိုးနွယ်ကို ဆန့်ကျင်သောပြစ်မှု၊ လူမျိုးသုဉ်း သတ်ဖြတ်မှု အစရှိတဲ့ အမှုပေါင်းစုံ ကျူးလွန်ထားတဲ့ တပ်မတော်ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် - ဘယ်အင်စတီကျူးရှင်း စံနှုန်းကို အခြေပြုပြီး ပေါင်းစည်းရမလဲဆိုတာဖြစ်ပါတယ်။ တည်ဆောက်ပုံ အသစ်တစ်ခုလုံး စလုပ်ရမယ် ဆိုတာ တော့ သေချာပါတယ်။

2 ဒုတိယတစ်ခုကတော့ - လက်ရှိအချိန်မှာ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး တပ်ဖွဲ့တွေဟာ ခိုင်မာလွန်းတဲ့ အင်စတီကျူးရှင်းတွေအဖြစ် ယင်းတို့ အခြေပြုရာ ဒေသတွေမှာ တည်ရှိနေတာဖြစ်ပါတယ်။ စစ်ကောင်စီတပ်က မိုင်းတိုက်ထားသလို EAOs ဗိုလ်ချုပ်တွေဟာ ကျိကျိတက်ချမ်းသာနေတဲ့ မူးယစ်ရာဇာတွေမဟုတ်ပဲ အမျိုးသားရေး စိတ်ဓါတ်ကို အခြေခံပြီး တော်လှန်နေကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ (ကြားဖြတ်ပြောရရင် - ယခင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဟောင်း သူရရွှေမန်းတို့၊ လက်ရှိအာဏာသိမ်း စစ်အာဏာရှင် မင်းအောင်လှိုင် တို့လို လင်မယား ချွေးနည်းစာ၊ အိုစာမင်းစာလေးနဲ့တင် ပါတီထောင်၊ ကုမ္ပဏီထောင်ပြီး မေတ္တာချူသလို လုပ်နိုင်တဲ့ EAOs ခေါင်းဆောင်အရာရှိတွေဆိုတာ မရှိပါဘူး။ ဒါ့အပြင် ရဲဘော်တွေဆိုတာလည်း လစာရတဲ့ရဲဘော်တွေ မဟုတ်ကြပါဘူး။)

ဒီတော့ ဒီအမျိုးသားရေးအခြေခံ စိတ်ဓါတ်တော်လှန်ရေးကို သွားပြီး လစာပေး၊ ဖြုတ်သိမ်း (သို့) လျှော့ချ လုပ်ငန်းစဉ်တွေကို နှစ်တိုအတွင်း လုပ်ဖို့ဆိုတာ စော်ကားသလိုပါပဲ။ ဒီတော့ - နိုင်ငံရေးသဘောညီညွတ်မှုအပေါ်မှာ အခြေခံပြီး၊ ရေရှည်ဗျူဟာ မူဝါဒတွေ ချမှတ်ပြီးသွားမှ ဖြစ်နိုင်ပါလိမ့်မယ် (ဥပမာ- ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအပြည့်အဝ မသွားနိုင်ခင် ကာလအတွင်း - မဟာမိတ်စစ်တပ်တွေသဖွယ် သွားရမယ့်သဘော ရှိပါတယ်။ တစ်စိတ် တစ်ဝမ်းထဲ မရှိသေးသော စစ်တပ် (Fragmented Army) တွေအဖြစ် သက်တမ်း လုံလောက်တဲ့အထိ အချိန်ယူ တည်ဆောက်ရပါမယ်။ ထို့နောက်မှ - တဖြေးဖြေးချင်း ပေါင်းစည်းရမယ့် သဘော ဖြစ်ပါတယ်။

3

တတိယတစ်ခုကတော့- လူမျိုးတစ်မျိုးတည်းတပ်မတော်မှသည် လူမျိုးစုံတပ်မတော် အဖြစ်သို့ ပေါင်းစည်းတဲ့ အခါမှာ- ဖက်ဒရယ်စနစ်တစ်ခုရှိရုံသာမက၊ လူမျိုး၊ ဘာသာ၊ နယ်မြေသံယောဇဉ်စတာတွေကို အခြေခံနိုင်တဲ့ မူဝါဒတစ်ခု လိုအပ်ပါတယ်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွေအပေါ် တစ်သက်လုံး တိုက်ခိုက်စော်ကားပြီး၊ စစ်တပ် အားကိုးနှင့် လူမျိုးရေးပဋိပက္ခတွေ အားပေးအားမြှောက်လုပ်ခဲ့တဲ့ လူမျိုးတစ်မျိုးနဲ့ ပေါင်းစည်းဖို့ဆိုရင် လုံလောက်တဲ့ လူမျိုးရေးမူဝါဒလိုအပ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် လူမျိုးစုံ၊ ဘာသာစကားစုံ၊ နယ်မြေဒေသအစုံကို ကြိုဆိုလက်ခံနိုင်တဲ့ မဟာဗျူဟာတစ်ခုလိုအပ်ပါ တယ်။ ပေါင်းစည်းရေးဗျူဟာနဲ့ မူဝါဒ (integration strategy and policy) တွေ အသစ် ဖော်ဆောင်ရေးဆွဲရာမှာဖြစ်ပါတယ်။

ပြန်ခြံပြောရရင် ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ကို လိုချင်ရင် လက်ရှိဗမာ့တပ်မတော်ထဲကို ပြန်လည်သွတ်သွင်းမယ်ဆိုတဲ့ စဉ်းစားချက်ကိုစွန့်လွှတ်ပြီး ကာကွယ်ရေး ဗိသုကာတစ်ခု ကို ဆောက်လုပ်ရပါမယ်။ ချက်ချင်းလက်ငင်းတော့ မရနိုင်ပါဘူး။ ယုံကြည်မှုတည်ဆောက် ဖို့နဲ့ အပြန်အလှန်ထောက်ပံ့မှုတွေနဲ့ တည်ဆောက်ဖို့အတွက် ကာလတစ်ခု အချိန်ယူရပါ မယ်။ ဒီလိုပြောင်းလဲရေးမှာလည်း လူမျိုးတစ်မျိုးမူဝါဒထက် လူမျိုးပေါင်းစုံ တပ်မတော် တစ်ခုဖြစ်ဖို့ အင်စတိုးကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ရပ်ကို တည်ဆောက်ယူရပါမယ်။

ဗိသုကာအသစ် ဖြစ်လာနိုင်ချေနှင့် လက်ရှိအခင်းအကျင်း

ကာကွယ်ရေး ဗိသုကာကြီးတစ်ခုလုံး ပြောင်းရတော့မယ်ဆိုတာ သေချာပါတယ်။ လက်ရှိအချိန်မှာ စစ် ကောင်စီရဲ့ ခေါင်းမာမှုကြောင့် ပြည်သူနဲ့ လုံးဝညှိနှိုင်းလို့ မရတော့ဘူး။ ဥပမာ - ချင်းလန်းကာကွယ်ရေး အဖွဲ့လိုမျိုး စစ်တပ်ကို သေသေရှင်ရှင် ပြန်တိုက်မယ့် အဖွဲ့တွေ ပေါ်လာတယ်။ အလားတူ လက်ရှိ အရေးအခင်းကို စစ်တပ်ကအချိန်မီ အရှုံးမပေးရင်၊ ဒီလိုတပ်ဖွဲ့တွေ အများအပြား ပေါ်လာဖို့ပဲရှိပါတယ်။ လက်ရှိအချိန်မှာ အဖွဲ့အချို့ဟာလည်း ပြည်သူကြား စိမ့်ဝင်နေပီး ပြောက်ကျားစစ်နဲ့ ပြည်သူ့စစ် မဟာဗျူဟာတွေနဲ့ စစ်ရေးလှုပ်ရှားလာခဲ့ပါပြီ။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် မေလ ၅ ရက်နေ့မှာ NUG က ပြည်သူ့ ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (People Defense Force - PDF) ဖွဲ့စည်းကြောင်း ကြေညာခဲ့ပါတယ်။ ထို့အပြင် NUG ရဲ့ လက်အောက်မှာမရှိဘဲ သီးခြားလှုပ်ရှားနေကြတဲ့ ရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့တွေလည်းရှိ ပါသေးတယ်။

ဒီအဖွဲ့တွေ ဒီလိုပေါ်ပေါက်လာတာ ဘာနဲ့တူသလဲဆိုရင် ပြင်သစ်တော်လှန်ရေးကြီးတုန်း ပြည်သူ့စစ် အဖွဲ့တွေ ပေါ်ပေါက်လာပြီး ကာကွယ်ကြတာမျိုးနဲ့ တူတယ်။ တစ်ချို့တွေက EAOs တွေနဲ့ လက်တွဲဖို့ ဆန္ဒရှိပြီး၊ တစ်ချို့က NUG နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လိုကြတယ်။ တစ်ချို့ကတော့ ဘယ်သူ့အတွက်ရယ် မှမဟုတ်ဘူး ကိုယ့်ရပ်ရွာအတွက်လို့ပဲ ဖွဲ့စည်းနေကြပါတယ်။

လက်ရှိအချိန်မှာ ဒီအဖွဲ့တွေဟာ ခုခံစစ်အသွင်နဲ့ပဲ သွားနေကြသေးပေမဲ့၊ စစ်ကောင်စီကို အနိုင်ယူဖို့ ဆိုရင် “အကောင်းဆုံးခံစစ်က ထိုးစစ်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ ဥပဒေ” နဲ့အညီ ဆောင်ရွက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့တွေရဲ့ စစ်ဗျူဟာတွေ၊ စစ်ရေးအကောင်အထည်ဖော်မှုတွေကို ပိုပြီး စုစည်းမှုရှိအောင် တည်ဆောက်ရတော့မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဘယ်အချိန်မှာ ခုခံမယ်၊ ဘယ်အချိန်မှာ တိုက်စစ်ဖွင့်မယ်၊ ဘယ်အချိန်မှာ နိုင်ငံရေးစကားပြောရမယ်၊ ဘယ်အချိန်မှာ ရပ်နိုင်ပြီဆိုတာတွေကို စနစ်တကျရှိဖို့နဲ့ ချိတ်ဆက်လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့ စနစ်တစ်ခု ဗျူဟာမြောက် ဆက်သွယ်ရေးတွေ (Strategic communication) နဲ့ ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း အဆင့်ဆင့် (Chain of command) တွေ ကို အမြန်ဆုံး ညှိနှိုင်းတည်ဆောက် လာရတော့မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယခင်နဲ့ မတူတဲ့ ပြည့်သူ့စစ် ပြောက်ကျားစစ် အဖွဲ့တွေဟာ အဖွဲ့အမျိုးမျိုး ပုံစံအမျိုးမျိုးနဲ့ ထပ်မံ ပေါ်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအဖွဲ့တွေနဲ့ ဗျူဟာမြောက် ဆက်သွယ်စီးဆင်း လုပ်ဆောင်ဖို့ စနစ်လည်း လိုအပ်လာပါလိမ့်မယ်။ ဒီကနေ ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ဆိုတဲ့ လမ်းစပေါ်ပေါက်လာစရာ အခွင့်အလမ်း ရှိနေပါတယ်။ တစ်စုတစ်စည်းထဲ မလုပ်ဆောင်နိုင်ရင် တစ်ချိန်မှာ နိုင်ငံဟာပြင်သစ်တော်လှန်ရေး ကာလ အတွင်းကလို အတောမသတ်တတ်မှုတွေ ဖြစ်လာမှာကိုလည်း စိတ်ပူစရာရှိပါတယ်။

လက်ရှိအချိန်မှာ အာဏာရှင်စနစ်အမျိုးမျိုးအောက် နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ ပြည်သူတွေအတွက်သာမက နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကျော် ကြာရှည်ခဲ့သည် ပြည်တွင်းစစ်မီးကိုပါ ဖြေရှင်းနိုင်မယ့် အခွင့်အခါကောင်းဖြစ်ပါ တယ်။ စနစ်ဆိုးကြီးကို အစုအဖွဲ့အလိုက် အပြီးတိုင်တော်လှန်ရမည့်အချိန် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် စုပေါင်းမှုရှိတဲ့၊ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု ဗိုလ်ကျလိုမှုတွေ ကင်းရှင်းတဲ့ စနစ်တစ်ခုပေါ်ပေါက်လာဖို့ သဘောတူ ညီမှု တစ်ရပ် အရမ်းလိုအပ်လှပါတယ်။

ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ဆိုတဲ့ တပ်ဖွဲ့ဟာ စင်စစ်မှာ ရှေ့က ဖက်ဒရယ် (သို့) ပြည်ထောင်စု ခေါင်းစဉ် တပ်ယုံမျှနဲ့ ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်တစ်ရပ် ဖြစ်မလာပါ။ တန်းတူညီမှုရှိတဲ့ ဖက်ဒရယ်စနစ်နဲ့ စနစ်ရဲ့ စံတန်ဖိုးတွေ ပီပြင်အောင် ပုံဖော်နိုင်ခြင်း မရှိသေးသရွေ့ ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ဆိုတာ ဖြစ်လာနိုင်မှာ မဟုတ်ပါ။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့တွေမှာ လူမျိုးတစ်မျိုးတည်း တပ်မတော်တွေ၊ လူမျိုးစုံ တပ်မတော်တွေ၊ ပြည်နယ်တပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ပြည်ထောင်စုတပ်မတော်တွေ၊ ဘာသာ စကားအခြေခံပြီး ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ တပ်မတော်တွေစတဲ့ တပ်ဖွဲ့များစွာ ရှိပါတယ်။

သို့သော် ထိုတပ်ဖွဲ့အားလုံးရဲ့ တူညီတဲ့အချက်ကတော့ လူမျိုး၊ ဆင်းရဲချမ်းသာ၊ ဆူကြုံနိမ့်မြင့်၊ ကျား-မ အသက်အရွယ် ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ အားလုံးကို အကာအကွယ်ပေးဖို့ ဖွဲ့စည်းထားကြခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ သို့သော် ထိုအဖွဲ့အစည်းတွေသည် ထိုရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ အဖွဲ့အစည်းမျိုးမဟုတ်ခဲ့လျှင် လက်ရှိမြင် တွေ့ရင်ဆိုင်နေရတဲ့ စစ်ကောင်စီတပ်ကဲ့သို့ အကုသိုလ်အပေါင်း သရဖူဆောင်းနေမည်သာ ဖြစ် ပါတယ်။

လက်ရှိအချိန်မှာ ပြည်ထောင်စုကြီးကို ဦးတည် တည်ဆောက်ဖို့ တန်ဖိုးထားမှု၊ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှု၊ စုပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုတို့ မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါတယ်။ တပ်ဖွဲ့တွေအားလုံးကလည်း စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှု တစ်ခုအောက်မှာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ ဖန်တီးနိုင်ချေလည်း ရှိနေပါတယ်။ သို့သော် လက်ရှိ

အခင်းအကျင်းမှာတော့ CRPH နဲ့ NUG တို့ စုပေါင်းခေါင်းဆောင်မှုကို အနှစ်သာရရှိရှိ တည်ဆောက်နိုင်ရန် လိုအပ်နေပါသေးသည်။

အလားတူပင် EAOs များအနေနဲ့လည်း ယုံကြည်ထိုက်တဲ့ နိုင်ငံစုဖွဲ့မှု တစ်ရပ်ကို ပါဝင်ဖန်တီးဖို့ NUG နဲ့ အပြန်အလှန် မယုံကြည်မှု များစွာရှိနေပါသေးတယ်။ ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များကလည်း ရရာလက်နက်နဲ့ တော်လှန်နေကြသော်ငြားလည်း ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ကြီးတော့ မဟုတ်သေးပါ။ အဲဒါကြောင့် ထိုအရာတွေအားလုံးကို စုစည်းနိုင်မယ့် နိုင်ငံရေးစုစည်းမှု တစ်ရပ် မဖြစ်မနေလိုအပ်လျက်ရှိနေပါတယ်။

Federal ဖက်ဒရယ်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနဲ့ Army စစ်တပ်ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရတို့သည် လက်တင်စကားက ဆင်းသက်လာပြီး " ပဋိညာဉ်" သို့ " မဟာမိတ်" တူညီသော အကျိုးကို ကာကွယ်ရန် စုဖွဲ့လာသည့် လူစု" လို့ အဓိပ္ပါယ်ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဖက်ဒရယ်တပ်မတော် အမှန်တကယ်ဖြစ်လာနိုင်ဖို့ဆိုရင် ယုံကြည်မှု တည်ဆောက်သည့် မဟာမိတ်အဆင့်၊ ပူပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် ဗျူဟာမဟာမိတ် အဆင့်မှသည် တပေါင်းတစည်းထဲရှိသည့် ဖက်ဒရယ် တပ်မတော်ကြီး ဖြစ်လာစေရန် လက်တွေ့ကျစွာ စိတ်ကူးပုံဖော်သင့်သည်ဟုသာ ဆိုရပါမယ်။

အဆုံးသတ်ရလျှင် ပဋိညာဉ်တစ်ရပ်ပေါ် အတူတည်ဆောက်ရန်နဲ့ ယင်းဘုံတူအကျိုးကို ကာကွယ်ရန် စုပေါင်းတည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် ဖက်ဒရယ်တပ်မတော်ကြီးကို အားလုံးပါဝင် တည်ဆောက်နိုင်ကြပါစေလိုသာ ဆန္ဒပြုမိ ပါတယ်။

သံလွင်ပြည်သူ့မူဝါဒလေ့လာရေးအဖွဲ့ (Salween Institute) သည် လူမှုတရားမျှတရေး (social justice)၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ တာဝန်သိမှု (environmental responsibilities) နှင့် တိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့်ဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးအရေးများကို အခြေခံသည့် ပြည်သူ့ရေးရာ မူဝါဒများ ပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက် ယထာဘူတကျသည့် သုံးသပ်ချက်များနှင့် အနီးကပ်နည်းပညာ အထောက်အကူပြုခြင်းများရောစပ်ပြီး လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းများကို စွမ်းရည်မြှင့်တင်ပေးနေသည့် အဖွဲ့ဖြစ်သည်။

